

Islandsprojektet



VKV - Västra Götalandsregionens
kompetenscentrum om våld i nära
relationer

Detta har hänt

- Våren 2015 – Studiebesök Island
- Inventering och kartläggning
- Samarbets-/Samverkansmodell
- Utbildning och material
- Operativ uppstart 2017-01-01
- Löpande avstämningar
- Utvärdering



Stort intresse

- Nationella kvinnofridskonferensen, Stockholm, 2018 – eget seminarium
- Barnrättsdagarna Örebro – eget seminarium
- European Conference on Domestic Violence i Oslo 3-4 september 2019 – eget seminarium
- Omnämnt i flera av Regeringens SOU rapporter,
- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Socialstyrelsen – regelbundna avstämningar
- JÄMY
- Stockholmsregionen - studiebesök
- Skåne - studiebesök
- Värmland - studiebesök

Projektets syfte



Att utveckla ett konkret och effektivt samarbete/samverkan mellan polis, åklagare, socialjour, socialtjänst samt hälso- och sjukvård. (Barnahus, Barnskyddsteamet)

Samarbetet/samverkan fokuseras på handläggning och uppföljning på en operativ nivå vid akuta våldshändelser i familjer med barn.



Övergripande mål

Våldsutsatta vuxna och barn, barn som bevittnat/upplevt våld skall ur ett helhetsperspektiv i större omfattning synliggöras och erhålla ett adekvat och konsekvent bemötande samt erhålla skydd, stöd och behandling.

Personer som utövar våld skall i större omfattning lagföras och erhålla adekvat stöd och behandling.

Geografiskt pilotområde

SDF Askim/Frölunda/Högsbo samt SDF Västra Göteborg

Målgrupp

Våldsutsatta vuxna och barn, barn som bevittnat/upplevt våld samt våldsutövare i SDF Askim/Frölunda/Högsbo samt SDF Västra Göteborg.



Medverkande verksamheter i projektet

- Polisens Utvecklingsavdelningen, Region väst
- Polisen i Storgöteborg, Västra Götaland
- Åklagarmyndigheten, Utvecklingscentrum i Göteborg
- Åklagarmyndigheten, Åklagarområde Väst, Göteborgs åklagarkammare
- Socialtjänsten, IFO, Stadsdelsförvaltning Askim/Frölunda/Högsbo, Göteborg samt Västra Göteborg, Göteborg
- Socialjouren, Göteborg, Social resursförvaltning, Göteborgs stad
- Drottning Silvias Barnsjukhus, Barnakuten, Göteborg
- Sahlgrenska Universitetssjukhuset Östra akuten/ Akut- och olycksfallsmottagning Sahlgrenska
- Kungshöjds jourcentral Frölunda vårdcentral
- Barn- och ungdomspsykiatri, Frölunda
- Barn- och ungdomsmedicin, Frölunda
- Barnskyddsteamet Västra Götaland
- Barnahus i Göteborg
- Rättsmedicinalverket, Västra Götaland

Utvärderare



Maria Eriksson

Professor i socialt arbete, Ersta Sköndal Bräcke högskola.

Mari Brännvall

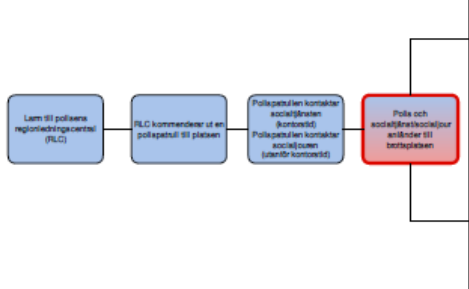
Socionom, disputerade 2016 med avhandlingen *Frigörelse med förhinder - om polisanmälan vid mäns våld mot kvinnor i nära relationer*.

Veronica Ekström

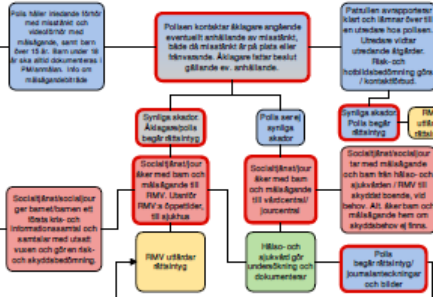
Socionom, disputerade 2016 med avhandlingen *Det besvärliga våldet. Socialtjänstens stöd till kvinnor som utsatts för våld i nära relationer*.



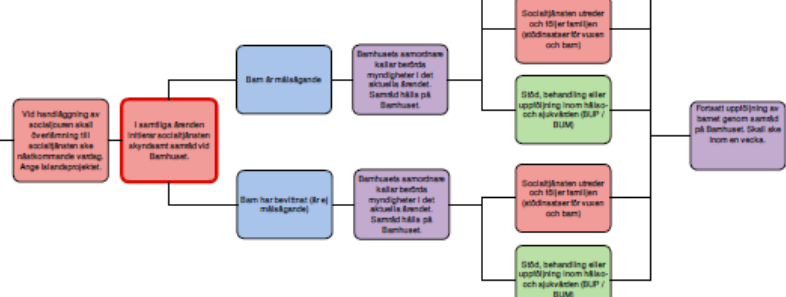
Larmfas



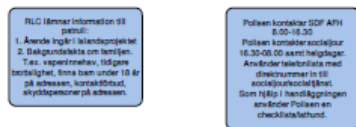
Omhändertagandefas



Samordningsfas



Larmfas - aktiviteter



Omhändertagandefas - aktiviteter

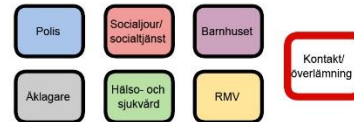


Samordningsfas - aktiviteter

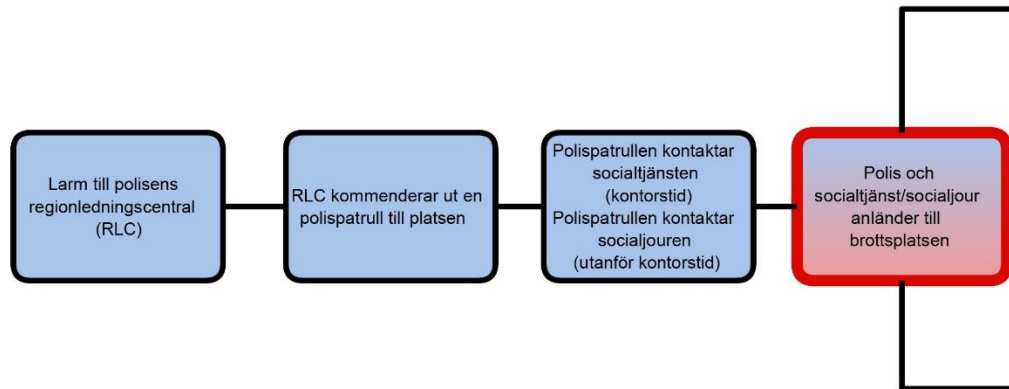


Islandsprojektet

Symbolförklaring



Larmfas



Checklista Polisen i A5

Framsida

Islandsprojektet

Checklista vid akuta våldshändelser i familjer med barn.
Område: SDF Askim/Frölunda/Högsbo och SDF Västra Göteborg

- Efter bedömning av situationen ring direkt socialjouren/socialtjänsten
Anteckna:
Om barn på plats. Personnummer på målsägande vuxen/barn.
Telefonnummer och ev. portkod till adressen.
Informera socialtjänst/socialjour om detta
- Dokumentera i PM att barn bevittnat våld: Vad säger barnen spontant?
Vad har de sett och hört osv!
- Om barn är utsatta själva skall de stå som målsägande i den utsatta vuxnas anmälan.
- Fotografera skador och brottsplats - kan använda mobiltelefonen.
- Filma förhör med mobilen - sammanfatta i förhör.
- Informera målsägande om rätt till målsägandebiträde.
- Behövs akut sjukvård?
Om inte - informera och motivera till en läkarundersökning för att dokumentera skador/våldshändelsen.
- Ring sjukvården innan ankomst med skadad person
- Informera socialtjänst/socialjour om/och när frihetsberövad släpps fri.



Baksida

Islandsprojektet

Checklista vid akuta våldshändelser i familjer med barn.
Område: SDF Askim/Frölunda/Högsbo och SDF Västra Göteborg

Osäker på om gatan ingår i SDF
AFH eller Västra Göteborg?

Googla: "Vilken stadsdel tillhör
gatan"

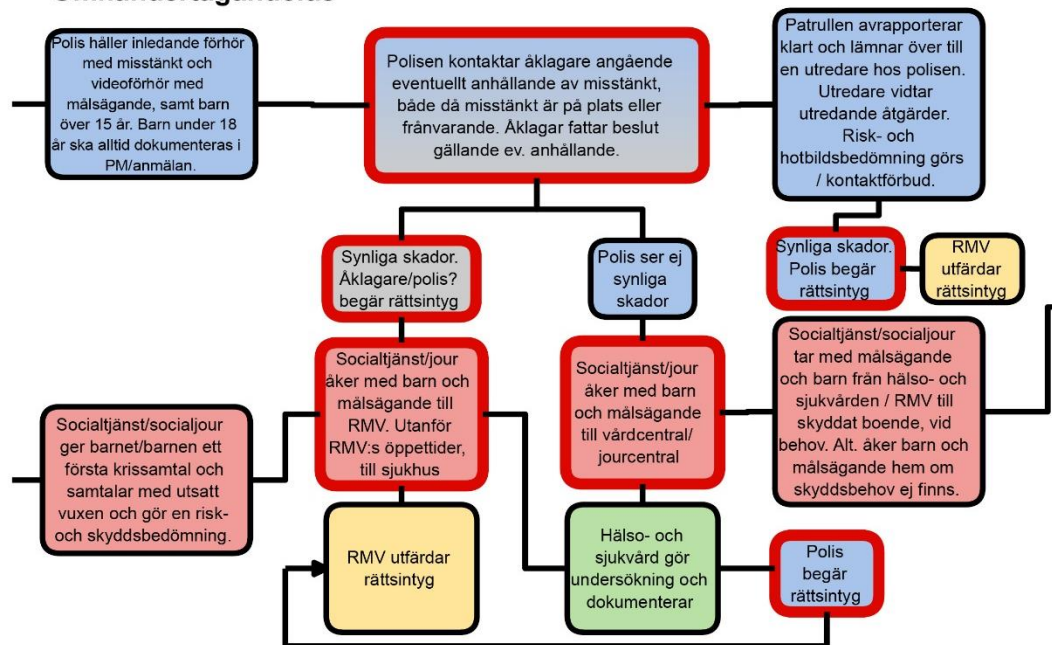
Telefonnummer

Socialjouren 16.30 – 08.00 031-36 58 700	Vid dokumentation/ läkarundersökning Kungshöjd jourcentral vardagar 17.00-22.00 Lör-Sön, helg 10.00- 16.00 031-747 90 10	Vid akut vård - Upp till 16 år Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus. Barnakuten, sjuksköterska 031-343 45 86
Socialtjänsten SDF Askim/ Frölunda/Högsbo 08.00 – 16.30 031-36 62 044	Frölunda vårdcentral vardagar 8.00-17.00 031-34 60 710	Från 16 år Östra akuten 031-343 72 15 Sahlgrenska akuten 073-660 16 24
Socialtjänsten Västra Göteborg 08.00-16.30 031-365 87 00		





Omhändertagandefas



Islandsprojektet

SOCIALJOUREN GÖTEBORGS STAD

CHECKLISTA VID AKUTA VÅLDSHÄNDELSER I FAMILJER MED BARN

OMRÅDE: SDF ASKIM/FRÖLUNDA/HÖGSBO

- **Anmälan om brott per telefon från polisen som skall informera om:**
 - Att det gäller Islandsprojektet
 - Finns barn på plats?
 - Telefonnummer, adress och portkod till familjen
 - Personnummer målsägande och barn
 - Riskbedömningen av situationen – polis kvar? Var befinner sig misstänkt?
 - Se till att polisen får information om att informera er när eventuell frihetsberövad släpps
- **Efter samråd med polis åk skyndsamt ut till brottsplatsen**
 - Innan ni åker sök på familjen i journalsystemet – tidigare ärenden
 - Ta med nalle eller bok beroende på barnets ålder
 - Informationsfolder till barnen
- **På plats på brottsplatsen**
 - Fokusera på barnet/barnen och ge ett första stöd- och informationssamtal. Samtalets innehåll riktar utifrån om barnet är utsatt själv eller om barnet bevittnat våld. (Se lathund på baksidan)
 - Ge barnet nallen eller boken beroende på ålder och mognad.
 - Använd informationsfoldern i samtalet med barnet
 - Gör en hot- och riskbedömning på målsägande vuxen och barn – skyddat boende? Omhändertagande av barn?
 - Bedöm vårdbehovet – akut?
 - Om ej akut vårdbehov informera och motivera målsägande om vikten av en läkarundersökning för att dokumentera händelsen av våld för både målsägande och barn.
- **På väg från brottsplatsen**
 - Vid läkarundersökning/dokumentation ombesörj transport till jourcentralen Kungshöjd. (I första hand skjutsa målsägande och barn, i andra hand taxi)
 - Vid läkarundersökning/dokumentation kontakta jourcentralen Kungshöjd per telefon och informera att målsägande och barn är på väg till dem. Ange

att det är Islandsprojektet. Ange ert telefonnummer för jourcentralens kontakt med er efter läkarundersökningen för transport därifrån.

- Eftersträva att följa med till jourcentralen, se till att målsägande och barn blir väl omhändertagna.
- Om möjligt stanna kvar på jourcentralen med målsägande och barn.
- Om det inte är möjligt att följa med och stanna kvar på jourcentralen, kontaktar jourcentralen Kungshöjd er på socialjouren per telefon då läkarundersökningen är klar.
- Ombesörj transport för målsägande och barn från jourcentralen Kungshöjd
 - skyddat boende, släkting, hem till bostaden?
- **Efterarbete**
 - Efter bedömning följ upp ärendet och kontakt med berörda utsatta sker dagen efter.
 - Starta utredning på barnet/barnen enligt Socialtjänstlagen kap 11 § 1
 - Lämna över ärendet till Socialtjänsten Askim/Frölunda/Högsbo nästkommande vardag.
 - **Ange att det är Islandsprojektet**
 - Fyll i Islandsprojektets internutvärdering

Broschyrer till barn och ungdomar



Islandsprojektet

SAMTAL MED BARN I KRIS- OCH UTSATTA SITUATIONER

LATHUND

Att tänka på vid samtal med utsatta barn

- Gör det begripligt (vart, till vem och varför)
- Gör det förutsägbart (vad kommer att hända)
- Var tydlig (lova lagom, vad händer sen)
- Benämnd och bekräfta barnet
- Ge barnet känsla av kontroll

Vad behövs i den akuta situationen?

- Trygghet – lugnt bemötande
- Barnet måste få vara delaktig
- Tydlig och lagom information
- Om möjligt, prata med barnet enskilt utifrån ålder och situation

Akut stöd- och informationssamtal med Barn som bevittnat/upplevt våld (ej målsägande)

Gör barnet synligt

Presentera dig – namn och vad ni arbetar med, benämnd barnet med namn, lugnt och tryggt bemötande med fokus på barnet. Ge barnet nallen eller anteckningsboken utifrån ålder och mognad. Använd informationsfoldern i samtalet om så behövs. Barnet får sedan behålla informationsfoldern.

Sammanhangsmarkera

Förklara varför ni har kommit till dem, benämnd händelsen som inträffat och att ni skall se till att barnet, mamma och pappa får hjälp. Det våld som varit i familjen, sätt ord på våldet, är ett brott och gör så att vuxna och barn inte mår bra. Alla i familjen behöver stöd och hjälp.

- Det är ett brott i Sverige att använda våld mot någon så då måste polisen också komma och se till att pappa/mamma inte gör det mer. Förklara vad våld är.

Benämnd

Benämnd och bekräfta barnets känslomässiga uttryck.

– Jag kan se att du är ledsen och rädd och man blir ledsen och rädd när otäcka saker händer som du har varit med om. Det är normala känslor och reaktioner att bli rädd, ledsen och till och med arg när man som barn är med om skrämmande saker.

Bekräfta – Validera

– Jag har träffat många barn som varit med om liknande otäcka saker som också varit rädda och ledsna. Barn skall inte behöva vara med om detta, barn mår inte bra av det och då behöver andra vuxna som jag som arbetar med att hjälpa barn hjälpa till.

Bekräfta och validera om barnet berättar om sina känslor eller sin upplevelse.

Uppmuntra att sätta ord på vad som hänt

– Vill du berätta vad det är som hänt, vad det är som har varit otäckt och jobbigt?
Låt barnet prata fritt, benämnd och bekräfta barnets berättelse, ställ öppna följdfrågor som uppmuntrar barnet att sätta ord på vad som hänt.

OBS! Framkommer det i barnets berättelse att barnet själv blivit utsatt för fysiskt våld eller sexuella övergrepp minimera uppmuntran till att berätta. Bekräfta barnet att det du hört låter som om någon gjort barnet illa och att barnet skall få berätta vid ett annat tillfälle vad det varit med om för en annan vuxen som arbetar som polis och som hjälper barn. I dessa fall följ lathunden som gäller stöd- och informationssamtal med barn som utsatts själva för våld och övergrepp. En polisanmälan upprättas.

Informera barnet – viktigt fakta

Informera barnet (efter ålder och mognad) om vad som nu kommer att hända – så mycket som du vet. Vad har hänt på plats och vad kommer att hända med barnet, mamma och pappa?
– Polisen har nu skjutsat pappa/mamma till polisstationen där de skall prata med honom/henne. Mamma (den våldsutsatta omsorgspersonen) och du skall nu åka med oss till doktern där doktern förundersöka hur ni mår. (Om det nu är så) Efter det besöket så åker ni vidare till (hem, någon släkting eller skyddat boende?)

Besvara barnets frågor så långt som möjligt

Fråga barnet om det är något som barnet undrar över eller om det är något som barnet vill fråga. Besvara dessa frågor så långt som möjligt. Lova aldrig barnet något som du inte vet att du kan hålla.

Sammanfatta

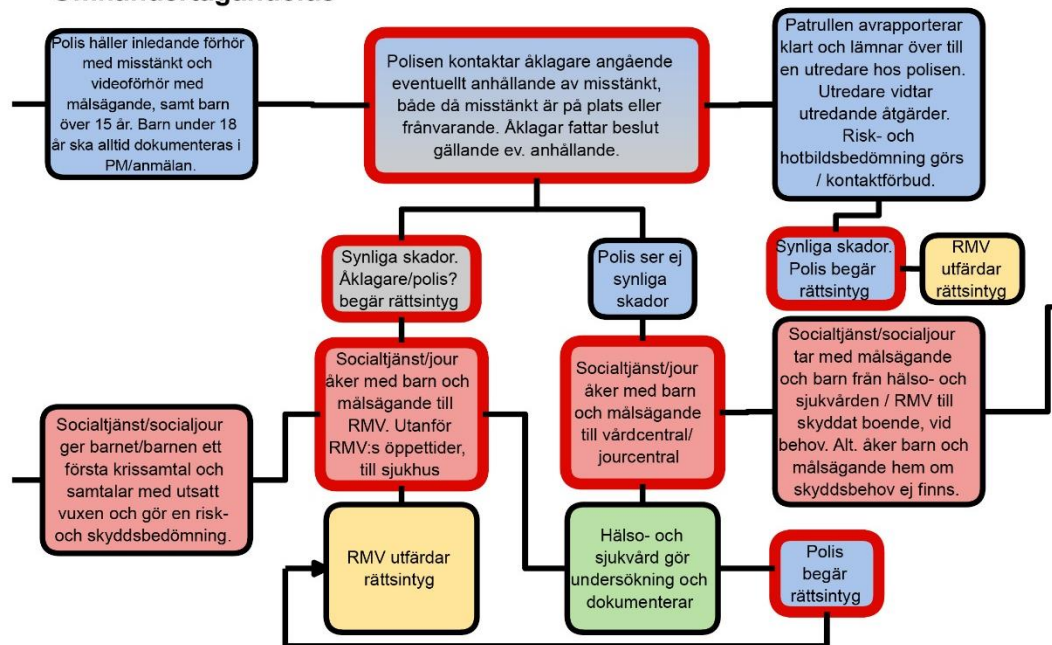
Gör en sammanfattning över vad ni pratat om och vad som har hänt på plats och vad som nu kommer att hända.
– Nu har vi pratat en stund och som jag sa så ser jag att du är rädd och ledsen, det är inte konstigt att man blir som barn rädd och ledsen när man varit med om så otäcka saker som du har varit. Pappa/mamma (våldsutövande föräldern) får prata med polisen och du och mamma/pappa (våldsutsatta föräldern) åker med oss till doktern. (Om det nu är så!) Sedan får ni åka hem igen (skyddat boende?) och pappa/mamma (våldsutövande föräldern) kommer vara kvar hos polisen, jag vet inte hur länge men det kan vi ta reda på och då berättar jag det för dig.

Dokumentation

Viktigt att dokumentera det som framkommit i samtal med barnet och det som hänt på plats i ärendet. Dokumentera fakta, inga egna tolkningar.

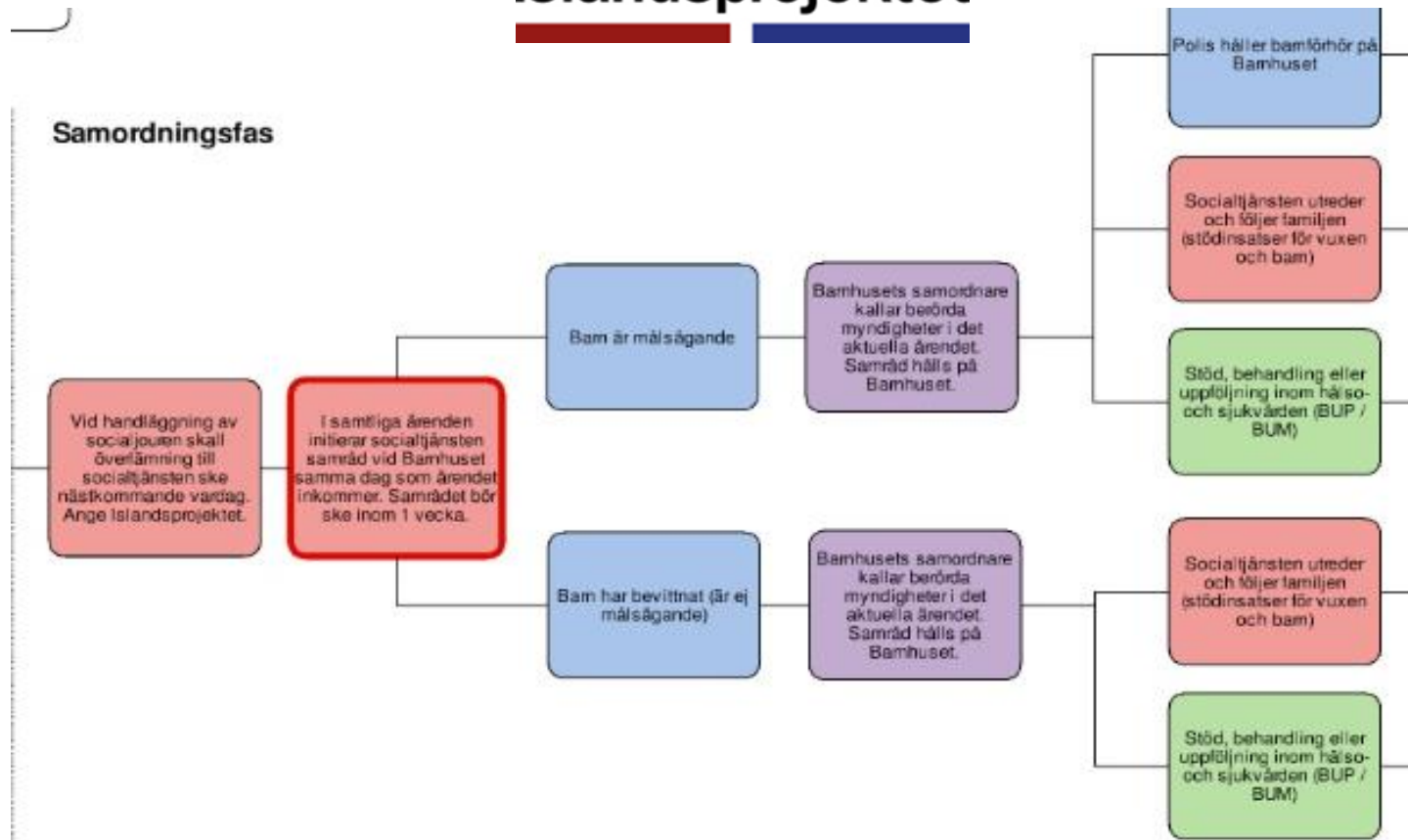


Omhändertagandefas



Islandsprojektet

Samordningsfas



Internutvärdering fylls i efter varje ärende

Exempelvis socialtjänstens internutvärdering.

Gå till:

<https://www.esmaker.net/nx2/s.aspx?id=0f6bceb62d9b>

VKV tar del av svaret direkt efter det fyllts i!

Löpande kontakt och avstämning

Islandsprojektet


Islandsprojektet

Checklista vid skadedokumentation

Försök att vara tolkningsneutral när du beskriver skadan, undvik att skriva tex hundbett, beskriv istället det du ser.

Kroppsuundersökning

- Om möjligt undersök hela hudkostymen systematiskt från topp till tå. Klä endast av den kroppsdelen du för tillfället undersöker. Använd händer för att utröna ömhet samt aktivera taktillt minne. Inspektion och palpation!
- Huvud/hals: Hårbotten, bakom och i öronen. Lyft långt hår för att se nacken.
- Bål/rygg: Komprimera bröstorg för att upptäcka revbensfrakturer. Känn igenom buken.
- Armar/ben: Palpera hela skelettet. Vid misstanke om skelettskada remittera för röntgenundersökning.

Typ av våld

- Skarpt-orsakas av föremål med egg ex kniv, glasskärva el liknande
- Trubbigt- orsakas av föremål utan egg ex knytnäve, spark, rivsår, bett, syl (!)

Skadetyper

- Rodnad
- Blåmärke/hematom/blånad
- Hudavskrapning/exkoriation
- Sår

Beskrivning av skadan

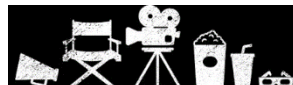
- Lokalisering på kroppen
- Storlek (cm x cm)
- Form och färg
- Sårkanter samt intilliggande vävnads utseende (jämma eller ojämna)
- Riktning av skadan (längsgående eller tvärgående)

Fotodokumentation

- Använd kamerans autofläge och stäng av blixten (lysrör tillräcklig ljuskälla)
- Börja bildserien med namn och personnummer
- Ta översiktsbild på skadad kroppsdelen, gå därefter stegvis närmare skadan och avsluta med närbild gärna med linjal intill skadan (undvik zooming).

Titta igenom bildserien innan avslut, för att kontrollera skärpan i bilderna

Film om dokumentation och skadedokumentation



Skadedokumentation kort:

<https://youtu.be/mjKuhqAppf4>

Skadedokumentation lång:

<https://youtu.be/oSgDK8agyMY>

Spaningar – positiv utveckling

- Stort intresse och engagemang
- Utvecklat arbete inom verksamheterna
- Snabb kontakt - överlämningar
- Barnen omnämns i större utsträckning
- Projektet synliggör fler utvecklingsspår
- Kunskapshöjning



Tack för er
uppmärksamhet!



VKV

Västra Götalandsregionens kompetenscentrum
om våld i nära relationer

www.valdinararelationer.se